

Президія НАН України розглянула

Перед початком чергового засідання Президії НАН України 11 вересня 2019 року Президент НАН України академік НАН України Б.Є.Патон вручив присуджені Указами Президента України від 17.05.2019 № 236/2019 з нагоди Дня науки й від 22.08.2019 № 616/2019 з нагоди Дня Незалежності України та розпорядженням Голови Верховної Ради України державні нагороди групі провідних учених Національної академії наук України за вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної науки, зміцнення науково-технічного потенціалу України, вагомі трудові здобутки, багаторічну сумлінну працю та високий професіоналізм, щиросердно поздоровив нагороджених і побажав їм міцного здоров'я, подальшого творчого натхнення у невтомному науковому пошуку.

Пропонуючи на розгляд Президії НАН України питання про співпрацю Національної академії наук України з Комітетом Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, академік НАН України Б.Є.Патон повідомив, що на засіданні присутній перший заступник голови згаданого Комітету доктор юридичних наук О.А.Лукашев.

Він зазначив, що Національна академія наук України, її установи та Президія плідно співпрацюють з Комітетом. Фахівці Академії регулярно залучаються до підготовки та проведення парламентських та комітетських слухань, надають експертні висновки до нормативно-правових актів і програмних документів, а також інформаційно-аналітичні матеріали з різних питань суспільного розвитку. Восени минулого року відбулося спільне засідання Комітету та Президії Академії, на якому було розглянуто питання про основні засади розвитку та державної підтримки Національної академії наук України.

Далі Президент НАН України запросив до слова Народного депутата України О.А.Лукашева.

Подякувавши за запрошення взяти участь у засіданні Президії НАН України і надану можливість виступити, О.А.Лукашев доповів про зміни, які відбулись у роботі Комітету з питань освіти, науки та інновацій.

Так, з відання Комітету вилучено питання інтелектуальної власності, які передані до відання Комітету з питань економічного розвитку.

Створено 6 підкомітетів:

- підкомітет з питань раннього розвитку та дошкільної освіти;
- підкомітет з питань загальної середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях;
- підкомітет з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти;
- підкомітет з питань вищої освіти;

- підкомітет з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти;
- підкомітет з питань науки та інновацій.

Комітет наразі ухвалив перелік законопроектів для розгляду на період другої сесії, серед них 9 законопроектів, які Комітет має розглянути як головні. Щодо інших близько 20 законопроектів – Комітет має надати свої висновки головному комітету.

Серед згаданих законопроектів – проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (реєстраційний номер 0898), що був прийнятий у першому читанні минулим складом Верховної Ради України, і робота над яким та його підготовкою до другого читання вже розпочалася.

Далі доповідач зупинився на питанні стану реалізації Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Цей Закон був прийнятий ще у 2015 році. Минуло вже чотири роки, але стан справ у науковій сфері за цей час відчутно не покращився, ще не повною мірою запроваджені та діють провідні норми цього Закону. Однак уже є пропозиції щодо реформування науки, у тому числі її структурної академічної частини, зокрема ліквідації національних галузевих академій наук. Це суперечить чинному Закону і не дає можливості проаналізувати ефективність закладеної у Закон системи, оскільки вона ще не сформована повною мірою, зокрема ще не здійснюється конкурсне фінансування через Національний фонд досліджень. Сьогодні показники з фінансування науки ще не вийшли на повну потужність, передбачену в Законі.

Насамкінець О.А.Лукашев відзначив, що наразі триває процес встановлення контакту керівництва держави з наукою. Так, у серпні цього року відбулася зустріч Президента України Володимира Зеленського з керівництвом Академії та зустріч Голови Верховної Ради України Дмитра Разумкова з Президентом НАН України академіком НАН України Б.Є.Патоном. А Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук у своєму інтерв'ю засобам масової інформації зазначав, що освіта, інновації і технології «це те у що ми маємо інвестувати».

Завершуючи виступ, Народний депутат України О.А.Лукашев зауважив, що такі кроки влади вселяють надію на позитивні зміни у ставленні до науки та інновацій, адекватне розуміння їх важливої ролі для розвитку країни та суспільства, й висловив сподівання на подальшу плідну співпрацю, у тому числі в рамках підписаного між Національною академією наук України та Комітетом Меморандуму про співробітництво.

Потім учасники засідання заслухали і обговорили доповідь президента Малої академії наук України, в.о.члена Президії НАН України академіка НАН України С.О.Довгого «Щодо стану та перспектив розвитку наукової освіти в Україні».

У доповіді та виступах академіка НАН України Б.Є.Патона, директора Державної наукової установи «Київський академічний університет» члена-кореспондента НАН України О.А.Кордюка, директора Інституту обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України кандидата філософських наук М.С.Гальченка, академіка-секретаря Відділення фізики і астрономії НАН України академіка НАН України В.М.Локтева, віце-президента НАН України, голови Секції хімічних і біологічних наук НАН України академіка НАН України В.Г.Кошечка, голови Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, завідувача відділу Інституту загальної та неорганічної хімії ім.В.І.Вернадського НАН України академіка НАН України А.Г.Білоуса, президента Національної академії педагогічних наук України академіка НАН України, академіка НАПН України В.Г.Кременя, першого віце-президента НАН України академіка НАН України В.П.Горбуліна, академіка-секретаря Відділення біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України, директора Інституту біохімії ім.О.В.Палладіна НАН України академіка НАН України С.В.Комісаренка було відзначено важливість й актуальність розвитку наукової освіти у напрямі підтримки та виявлення обдарованих і талановитих дітей. Установи Академії мають активно поповнюватися молодією науковою зміною, без цього Академія не має майбутнього.

В останні роки значно активізувалася робота Малої академії наук. Цьому сприяє створення в Україні умов для залучення учнівської молоді до наукової і науково-технічної діяльності, у тому числі через систему закладів спеціалізованої освіти наукового профілю, зокрема МАН України, статус та засади діяльності якої визначаються Законами України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та «Про освіту».

Підкреслювалося, що підвищенню якості роботи з обдарованими школярами сприяє творча взаємодія наукових установ Академії та закладів вищої освіти.

Окремо відзначалася також активна міжнародна співпраця Малої академії, зокрема з ЮНЕСКО. Як результат у минулому році в Україні створено Центр ЮНЕСКО при МАН, що розширює рамки міжнародного співробітництва, спрямованого на інтеграцію в європейський та світовий освітній простір.

Президія НАН України ухвалила відповідний проект постанови.

Після цього члени Президії НАН України та запрошені заслухали і обговорили наукові повідомлення молодих учених установ НАН України:

– старшого наукового співробітника Інституту проблем математичних машин і систем НАН України доктора фізико-математичних наук К.В.Терлецької на тему: «Моделювання гравітаційних течій в океанах та внутрішніх водоймах»;

– старшого наукового співробітника Інституту хімії поверхні ім.О.О.Чуйка НАН України кандидата хімічних наук Ю.П.Мухи на тему: «Плазмонні моно- та біметалічні наночастинки золота та срібла як перспективні засоби комплексної терапії онкозахворювань»;

– наукового співробітника Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім.І.Ф.Кураса НАН України кандидата політичних наук А.Ю.Ясінської на тему: «Питання електоральної невизначеності громадян України в контексті досвіду європейських країн».

В обговоренні доповіді взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, академік-секретар Відділення фізики і астрономії НАН України академік НАН України В.М.Локтев, директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України академік НАН України Я.С.Яцків, академік-секретар Відділення біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України, директор Інституту біохімії ім.О.В.Палладіна НАН України академік НАН України С.В.Комісаренко, віце-президент НАН України, голова Секції хімічних і біологічних наук НАН України академік НАН України В.Г.Кошечко, віце-президент НАН України, директор Інституту теоретичної фізики ім.М.М.Боголюбова НАН України академік НАН України А.Г.Загородній, академік-секретар Відділення хімії НАН України, директор Інституту хімії поверхні ім.О.О.Чуйка НАН України академік НАН України М.Т.Картель, голова Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, завідувач відділу Інституту загальної та неорганічної хімії ім.В.І.Вернадського НАН України академік НАН України А.Г.Білоус, президент Національної академії педагогічних наук України, академік НАН України академік НАПН України В.Г.Кремень.

За підсумками обговорення доповідей Президія НАН України прийняла рішення: згідно з Порядком конкурсного відбору молодих учених НАН України для виступів на засіданнях Президії НАН України та надання цільового фінансування з метою підтримки їх наукових досліджень схвалити отримані наукові результати, викладені у наукових повідомленнях молодих учених Інституту проблем математичних машин і систем НАН України, Інституту хімії поверхні ім.О.О.Чуйка НАН України та Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім.І.Ф.Кураса НАН України, й доручити Комісії по роботі з науковою молоддю НАН України разом із Науково-організаційним відділом Президії НАН України врахувати результати розгляду наукових повідомлень при підготовці проекту постанови Президії НАН України «Про відкриття у 2020 році додаткових відомчих тем для молодих учених-доповідачів» та передбачити додаткові кошти на ці теми.

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію академіка НАН України Б.Є.Патона щодо ключових положень реформування науки України, підготовлених Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій; погодила призначення академіка НАН України С.О.Довгого почесним директором Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України; прийняла рішення про присвоєння звання «Почесний доктор Національної академії наук України» професору Лам Кін Йонгу за вагомий внесок у розвиток науки, суспільний прогрес, забезпечення миру, взаєморозуміння й співробітництво між народами; з метою публікації оригінальних і оглядових робіт з питань інформатики, комп'ютерних наук, прикладної математики та інформаційних технологій постановила започаткувати збірник наукових праць «Кібернетика та комп'ютерні технології» й затвердити головним редактором академіка НАН України І.В.Сергієнка; також було розглянуто низку кадрових і організаційних питань й прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.